Lietas arhīva Nr. CA-0814-17/8
ECLI:LV:RAT:2017:0918.C32291214.1.S

**SPRIEDUMS**
**Latvijas Republikas vārdā**

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Sarmīte Vamža
tiesnese Inta Jēkabsone
tiesnesis Uldis Danga
ar tiesas sēžu sekretāri Olgu Ozolu

2017.gada 18.septembrī atklātā tiesas sēdē, Rīgā, Brīvības bulvārī 34, izskatīja civillietu AS "DNB banka" prasībā pret /pers. A/ par ķīlas realizācijas tiesību atzīšanu sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2015.gada 25.augusta spriedumu.

**Aprakstošā daļa**

Prasītāja AS "DNB banka" cēla tiesā prasību pret atbildētāju /pers. A/, kurā pamatojoties uz Civillikuma 1., 5., 1278., 1280., 1286., 1290., 1309., 1319., 1587., 1589.pantu, 1652.panta 3.punktu, 1691., 1962., 1716., 1717., 1720., 1722., 1753., 1754., 1755., 1756., 1764., 1765., 1934., 1943.pantu, 1946.panta pirmo daļu, lūdz atzīt prasītājas tiesības realizēt atbildētājai piederošo un par labu prasītājai ieķīlāto nekustamo īpašumu /adrese A/, kadastra Nr./numurs A/, bet nepārsniedzot reģistrēto hipotēkas apmēru 310 000 EUR; piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai visus tiesāšanās izdevumus.

Prasības pieteikumā norādīts, ka saskaņā ar 2006.gada 20.jūlija kredītlīnijas līgumu Nr.7347/6B24 prasītāja Pāvelam Koļesņikovam piešķīra kredīta limitu 310 000 EUR, ar darbības termiņu līdz 2007.gada 19.jūlijam un ar mainīgo procentu likmi eiro 3 mēnešu EURIBOR.

2007.gada 27.augustā noslēgts pārjaunojuma līgums kredītlīnijas līgumam, saskaņā ar kuru kredīta atmaksas beigu termiņš tika noteikts 2017.gada 26.augusts.

Kredīta izsniegšanu kredītņēmējam apliecina 13.09.2007.rīkojums par kredīta izsniegšanu 310 000 EUR un konta Nr./konta numurs/ izdruka.

No kredīta līguma izrietošo saistību izpilde nodrošināta ar pušu starpā noslēgtu 2006.gada 20.jūlija ķīlas līgumu Nr.7347/6B24-1, ar kuru atbildētāja par labu prasītājai ieķīlāja nekustamo īpašumu /adrese A/.

A r Latvijas Komercbanku asociācijas šķīrējtiesas 2010.gada 20.decembra spriedumu lietā Nr.619/2010 apmierināta prasītājas prasība pret kredītņēmēju un piedzīts parāds 287989,17 LVL.

Ar Rēzeknes tiesas 2011.gada 27.aprīļa lēmumu lietā Nr.3-12/0439 apmierināts prasītājas pieteikums par izpildu raksta izsniegšanu un izdots izpildu raksts.

Saskaņā ar Latvijas Komercbankas šķīrējtiesas 2010.gada 20.decembra spriedumu parādu 409 771,67 EUR veido: pamatsumma 302 249, 98 EUR, kavētie procenti par kredīta izmatošanu 23 851,60 EUR, līgumsods 83 670,09 EUR.

Saskaņā ar Civillikuma 1278., 1280., 1290., 1319.pantu, prasītājai ir tiesības saņemt apmierinājumu no atbildētājas ieķīlātā nekustamā īpašuma /adrese A/.

Par celto prasību atbildētāja iesniedza paskaidrojumus.

Atbildētāja paskaidro, ka ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2013.gada 12.marta nolēmumu lietā Nr.C04364312 prasītājas prasība pret atbildētāju un /pers. C/ atstāta bez izskatīšanas. Uzskata par neloģiskām prasītājas darbības ceļot atkārtoti prasību par parāda piedziņu vairāk kā pēc diviem gadiem, ja par šo prasības priekšmetu ir spriedums un ir izsniegts izpildu raksts.

Atsaucoties uz Civillikuma 1.pantu atbildētāja norāda, ka Latvijas Komercbanku asociācijas šķīrējtiesas 2010.gada 20.decembra spriedums lietā Nr.619/2010 un vēlāk Rēzeknes tiesas izdotais izpildu raksts ir prettiesiski iegūts, t.i., nedarot zināmu par to ne /pers. C/, ne atbildētājai.

Attiecībā par pušu starpā noslēgto 2006.gada 20.jūlija ķīlas līgumu Nr.7347/6B24-1 atbildētāja paskaidro, ka nepārvalda valsts valodu, līdz ar to neizprata ne līguma noteikumus, ne līgumiskās sekas. Atbildētājas klātbūtne šajā darījumā bija tikai līguma parakstīšana, bet ne minētā līguma vai saistību neizpildes izskaidrošana, kā to prasa likums.

Atbildētāja uzskata, ka lietā ir atzīstama par patērētāju Patērētāju tiesību aizsardzības likuma izpratnē. Turklāt atbildētāja nav saņēmusi no prasītājas naudas līdzekļus.

Atbildētāja atsaucoties uz Civillikuma 1415.pantu norāda, ka Latvijas Republikas Augstākās tiesas Tiesu prakses apkopojumā "Par Civillikuma 1415.panta piemērošanu" norādīts, ka Civillikuma 1415.panta izpratnē "mērķis" tiek saprasts ar darījuma dalībnieku subjektīvajām vēlmēm, ko darījuma dalībnieks vēlas realizēt, slēdzot darījumu, un šāds mērķis nav objektīvi (ārēji) konstatējams, jo tā izzināšanai nepieciešama darījuma dalībnieka gribas patieso motīvu noskaidrošana. Vērtējot darījuma spēkā esamību, nav pamata aprobežoties tikai ar pašas darbības kā tādas novērtēšanu, neiedziļinoties un neanalizējot mērķus un to atbilstību likumam, kuru dēļ šī darbība veikta.

Tādējādi, 2006.gada 20.jūlija ķīlas līgums Nr.7347/6B24-1 ir noslēgts un realizēts tā, ka atbildētājai neizprotot līguma sekas ieķīlāts vienīgais mājoklis, kurš var tikt realizēts, ne atbildētājas vainas dēļ.

Atsaucoties uz Civillikuma 1404., 1427., 1459., 1461.pantu atbildētāja vērš tiesas uzmanību uz to, ka, lai būtu iespējams apmierināt prasītājas prasību un ļautu pārdot atbildētājai piederošo nekustamo īpašumu, nepieciešams pierādīt, ka faktiski pastāv /pers. C/ parādsaistības pret prasītāju.

Ņemot vērā iepriekš minēto atbildētāja uzskata, ka prasība noraidāma.

Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2015.gada 25.augusta spriedumu prasība apmierināta. Prasītājai atzītas tiesības realizēt atbildētājai piederošo un par labu prasītājai ieķīlāto nekustamo īpašumu /adrese A/, kadastrs Nr.0100 120 0524, nepārsniedzot reģistrēto hipotēku apmēru 310 000 EUR. No atbildētājas par labu prasītājai piedzīti tiesāšanās izdevumi 75,84 EUR.

Pirmās instances tiesa atzina, ka nav pamata pieņemt, ka Latvijas Komercbanku asociācijas šķīrējtiesas 2010.gada 20.decembra spriedums lietā

Nr.619/2010 un Rēzeknes tiesas 2011.gada 27.aprīļa lēmums lietā Nr.3-12/0439 būtu prettiesiski, jo lietā nav pierādījumi, ka šie nolēmumi būtu apstrīdēti un atcelti.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu pirmās instances tiesa ņēma vērā Augstākās tiesas Senāts 2013.gada 10.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC-166/2013, kurā Senāts atzinis, ka atbilstoši Civillikuma 1278.pantam ķīlas tiesība ir nepašnieka lietu tiesība, kuras uzdevums ir aizsargāt kreditoru un dot viņam iespēju pārdot parādnieka īpašumu, lai ar iegūtajiem naudas līdzekļiem segtu parādu. Atkarībā no ķīlas līgumā ietvertajiem noteikumiem ķīlas tiesības realizācija notiek vai nu Civilprocesa likuma 49.nodaļas (Nekustamā īpašuma labprātīga pārdošana izsolē tiesas ceļā), vai arī 50.nodaļas (Saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana) kārtībā. Tomēr, ja procesuālu iemeslu dēļ tas nav iespējams, ķīlas ņēmējs savu tiesību aizsardzībai var vērsties tiesā prasības kārtībā.

Ņemot vērā, ka ķīlas tiesība dod iespēju atņemt īpašuma tiesību pret īpašnieka gribu, pret personu, kura ir ieķīlājusi nekustamo īpašumu, ir ceļama prasība. Ja nekustamais īpašums ir ieķīlāts par svešu saistību, kā tas ir izskatāmajā lietā, tad kreditoram ir iespējams celt saistībtiesisku jeb personisku prasību pret galveno parādnieku par parāda piedziņu, kā arī lietisku prasību pret ķīlas devēju par ķīlas tiesības realizēšanu.

Minētie secinājumi ir saskanīgi arī ar tiesību doktrīnas atziņām, kurās, skaidrojot Civillikuma 1278.panta saturu, norādīts, ka ikkatrai piedziņai pēc hipotēku grāmatām ievestām ķīlas tiesībām ir lietisks raksturs un tā ir prasība par lietu tiesībām." (*skat. Civillikumi ar paskaidrojumiem. Otrā grāmata. Lietu tiesības. Sastādījuši: senators F.Konrādi un Rīgas apgabaltiesas loceklis A. Walter. izd. „ Grāmatrūpnieks", 1935, 308.lpp.; Senāta 2012.gada 18.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKC-167*).

Tiesa secināja, ka prasība vērsta pret ķīlas devēju par ķīlas realizācijas tiesību atzīšanu uz ieķīlātajiem nekustamajiem īpašumiem.

Atsaucoties uz Civillikuma 1319., 1587.pantu tiesa atzina, ka noslēdzot ķīlas līgumus, atbildētāja ir tieši uzņēmusies nodrošināt kredītņēmēja saistības ar sev piederošo nekustamo īpašumu – ½ domājamo daļu no nekustamā īpašuma, kas atrodas /adrese/, kadastra Nr./numurs A/, tādejādi tiesiski noslēgti līgumi ir jāpilda.

Atsaucoties uz Civillikuma 1415., 1431., 1440., 1445.pantu tiesa atzina, ka atbildētājas rakstveida paskaidrojumos norādītie argumenti ir noraidāmi.

Atbildētājas norādītais arguments, ka viņa, slēdzot ķīlas līgumu, nepārzināja latviešu valodu, nav pamatots. Atbildētāja personiski ir parakstījusi ķīlas līgumu, tādējādi iestājas Civillikuma 1431.pantā noteiktās sekas. Tāpat nav pierādīts fakts, ka pretēji Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normām atbildētājai nebūtu izskaidrota darījuma būtība un sekas.

Atbildētāja nav iesniegusi pierādījumus savam apgalvojumam, ka noslēgtā līguma saturu un noteikumus nav sapratusi. Parakstot līguma tekstu personai ir jāuzņemas atbildība par iepazīšanos ar līguma saturu. Izvērtējot līguma un to nosacījumu saturu, tiesa atzina, ka tajos nav iekļauta slēpta informācija par atbildētājas uzņemšanos atbildēt kā ķīlas devējai.

Informācija par atbildētāju, kā ķīlas devēju, skaidri un saprotami ir norādīta līguma ievaddaļā un beigu daļā pie parakstiem. Lietā nav konstatēts, ka prasītāja, sastādot līguma projektu, būtu iekļāvusi tajā maldīgu informāciju par to, ka atbildētājai būtu liegta iespēja iepazīties ar līgumu saturu un izdarīt tajos labojumus vai iebildumus.

No ķīlas līguma redzams, ka parakstot līgumu, atbildētāja ir izteikusi savu gribu, ar savu parakstu apliecinājusi, ka ir iepazinusies ar līguma noteikumiem, saprot tos un piekrīt tiem.

Tiesa konstatēja, ka puses ir vienojušās par darījuma būtiskajām sastāvdaļām, ar nolūku savstarpēji saistīties un saskaņā ar Civillikuma 1533.pantu šis līgums uzskatāms par galīgi noslēgtu un atzīstams par tiesīgu.

Pie šādiem apstākļiem tiesai nebija pamata uzskatīt, ka ir notikusi maldība, ka darījums būtu noticis pretēji atbildētājas gribai un, ka viņa nav sapratusi savas darbības sekas. Līdz ar to tiesa atzina, ka 2006.gada 20.jūlijā noslēgtais ķīlas līgums ir saistošs atbildētājai kā līgumslēdzējai.

Par tiesas spriedumu atbildētāja iesniedza apelācijas sūdzību, kurā norāda, ka spriedums ir prettiesisks un atceļams.

Apelācijas sūdzībā atbildētāja norādījusi tos pašus argumentus, kādi norādīti paskaidrojumos par celto prasību.

Papildus, apelācijas sūdzībā atsaucoties uz Civillikuma 1404. un 1427.pantu, atbildētāja norādījusi, ka darījuma noslēgšanā viens no būtiskākiem faktoriem ir gribas izteikums. Atbildētāja nebūtu pieļāvusi sev piederošā īpašuma atsavināšanu citas personas vainas dēļ, piemērojot prettiesiskus līguma punktus.

Pirmās instances tiesa nepamatoti secinājusi, ka atbildētāja ir izpratusi visus darījuma nosacījumus, kas novedis pie atceļama sprieduma.

Tiesas sēdē prasītājas pilnvarotais pārstāvis /pers. C/ prasību uzturēja atbilstoši prasības pieteikumā norādītajiem argumentiem, lūdza to apmierināt. Apelācijas sūdzību neatzina, lūdza to noraidīt.

Atbildētāja uz tiesas sēdi nav ieradusies, iesniegusi iesniegumu, kurā lūdz atlikt lietas aizskatīšanu sakarā ar sliktu veselības stāvokli.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu, Civillietu tiesas kolēģija uzskata par iespējamu lietu izskatīt bez atbildētājas klātbūtnes, jo iesniegumam nav pievienoti pierādījumi, kas apliecina atbildētājas sliktu veselības stāvokli kādēļ nevarētu ierasties uz tiesas sēdi.

**Motīvu daļa**

Noklausoties prasītājas pārstāvja paskaidrojumus, pārbaudot un novērtējot lietas materiālus kopumā, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība apmierināma.

Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa nosaka, ja tiesa izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šajā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams un pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai.

Vienlaikus Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka atbildētājas apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nedod pamatu pārskatīt pirmās instances tiesas sprieduma motīvus un prasību noraidīt.

Apelācijas sūdzība pēc būtības faktiski satur tos pašus argumentus, kas bija pirmās instances tiesas vērtējumā, ko tiesa ir novērtējusi un izdarījusi pamatotus secinājumus.

Atbildētāja apelācijas sūdzībā vērsusi tiesas uzmanību uz to, ka viņa nepārvalda latviešu valodu un līdz ar to nav izpratusi darījuma slēgšanas īpatnības, darījums neatbilst viņas gribai.

Pirmās instances tiesa spriedumā ir devusi vērtējumu un nodibinājusi, ka ķīlas līguma noslēgšana ir atbilstoša līgumslēdzēju gribai. Civillietu tiesas kolēģija ir pievienojusies pirmās instances tiesas motivācijai, līdz ar to atkārtota šo argumentu pārvērtēšana nav nepieciešama.

Civillietu tiesas kolēģija lietā nekonstatē, ka atbildētājai ķīlas līguma parakstīšanas laikā bija iebildumi par šajā līgumā lietoto valodu vai viņa lūgusi ķīlas līgumu iztulkot, norādot, ka nav saprotama latviešu valoda. Līguma teksts darījuma dalībniekiem dod skaidru priekšstatu par darījuma priekšmetu.

Atbildētāja apelācijas sūdzībā lūgusi pilnībā atcelt pirmās instances tiesas spriedumu, taču nekādi argumenti, kas atbilstoši Civilprocesa likuma

427.panta nosacījumiem būtu pamats sprieduma atcelšanai, apelācijas sūdzībā nav norādīti.

Apelācijas sūdzībā atbildētāja norādījusi, ka pirmās instances tiesa sprieduma motīvu daļā atzinusi, ka atbildētāja uzņēmusies saistības ar sev piederošā nekustamā īpašuma ½ domājamo daļu, līdz ar to nav likumīga pamata vērst piedziņu uz visu atbildētājai piederošo nekustamo īpašumu.

Civillietu tiesas kolēģija secina, ka pirmās instances tiesa sprieduma motīvu daļā 5.lapā trešajā rindkopā pieļāvusi pārrakstīšanās kļūdu norādot, ka (..) atbildētāja ir tieši uzņēmusies nodrošināt kredītņēmēja saistības ar sev piederošo nekustamo īpašumu - ½ domājamo daļu no nekustamā īpašuma, kas atrodas /adrese/, kadastra Nr. /numurs B/(..).

Minētā neuzmanības kļūda, pārrakstoties nekustamā īpašuma sastāvā, nemaina pirmās instances tiesas sprieduma saturu un nerada bažas par sprieduma pamatotību.

No lietai pievienotā 2006.gada 20.jūlijā noslēgtā ķīlas līguma Nr.7347/6B24-1 redzams, ka atbildētāja, kā ķīlas devēja, ieķīlāja prasītājai, kā ķīlas ņēmējai, visu nekustamo īpašumu /adrese A/, līdz ar to nav pamata atzīt, ka piedziņa būtu vēršama tikai uz ½ domājamo daļu no minētā nekustamā īpašuma.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa objektīvi izvērtējusi lietas faktiskos apstākļus un devusi tiem pareizu juridisko novērtējumu.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

No lietas materiāliem redzams, ka prasītājas tiesas izdevumi pavisam kopā ir 75,84 EUR, ko sastāda valsts nodeva par prasības pieteikuma iesniegšanu 71,14 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,70 EUR.

Ņemot vērā, ka prasība apmierināta, tad saskaņā ar minētā panta noteikumiem no atbildētājas prasītājas labā piedzenami prasītājas samaksātie tiesas izdevumi 75,84 EUR apmērā.

Savukārt lietas izskatīšanas gaitā radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 30,11 EUR apmērā, bet prasītāja iesniedzot prasības pieteikumu samaksāja ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR apmērā, tad atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam no atbildētājas Tiesu administrācijas labā piespriežami atlikušie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 25,41 EUR apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājai nosakāms 10 (desmit) dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 430., 432.- 434.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

**n o s p r i e d a**

AS "DNB banka" prasību pret /pers. A/ par ķīlas realizācijas tiesību atzīšanu apmierināt.

Atzīt AS "DNB banka", reģistrācijas Nr.40003024725, tiesības realizēt /pers. A/, personas kods /personas kods/, piederošo un par labu AS "DNB banka", reģistrācijas Nr.40003024725, ieķīlāto nekustamo īpašumu /adrese A/, ar kadastra Nr./numurs A/, bet nepārsniedzot reģistrēto hipotēkas apmēru 310 000 EUR (trīs simti desmit tūkstoši euro).

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu AS "DNB banka", reģistrācijas Nr.40003024725, tiesas izdevumus 75,84 EUR (septiņdesmit pieci euro un 84 centi).

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 25,41 EUR (divdesmit pieci euro un 41 cents).

Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksa valstij veicama kontā:

Saņēmējs: Tiesu administrācija / Konta Nr.LV51TREL2190458019000

NMR 90001672316 / Saņēmēja banka: Valsts kase / Kods TRELLV22

Noteikt /pers. A/termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Pēc valsts ienākumos piedzenamo tiesas izdevumu samaksas, samaksu apliecinošs dokuments nekavējoties iesniedzams Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas kancelejā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas - 2017.gada 2.oktobra, Augstākās tiesas Civillietu departamentā, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese S.Vamža

Tiesnese I.Jēkabsone

Tiesnesis U.Danga